

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้และสมรรถนะ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่าการที่ครูมีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดี ย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, 1999 และ Brookfield Stephen, 1995) โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าว คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศิษยานุเทศ์ และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์ มีคุณค่า มีเป้าหมาย และมีการกิจกรรมร่วมกัน มีการดำเนินการเป็นทีม โดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน ผลัดกันเป็นผู้นำ และผู้ตามโดยมีผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560: 1)

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสามของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ในปี พ.ศ. 2555 โดยนำจุดที่ควรพัฒนาที่คณะกรรมการให้ความเห็นไว้ 3 ประเด็น คือ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสุขศึกษา และพลศึกษา 2) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ให้มีศักยภาพ 3) นำผลการประเมินครูไปพัฒนาครูแต่ละคนอย่างเป็นระบบ รวมถึงข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ด้านผลการจัดการศึกษา คือ 1) สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้

แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ให้เต็มศักยภาพ 2) สถานศึกษาควรพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ และสุขศึกษาและพลศึกษาให้สูงขึ้น ด้วยการสอนซ่อมเสริมอย่างเป็นระบบ และ 3) ควรเพิ่มกิจกรรมที่เน้นเชิงปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดผลงานนักเรียนทั่วถึงทุกระดับชั้น โดยจัดประกวดผลงานนักเรียน และในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ 1) สถานศึกษาควรนำผลการประเมินไปพัฒนาครูรายบุคคลอย่างเป็นระบบ 2) ครูควรลดการถ่ายทอดวิชาให้นักเรียนมีบทบาทร่วมในการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองโดยเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและนำผลการประเมินไปพัฒนาตนเอง จากจุดที่ควรพัฒนารวมถึงข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น เป็นเหตุปัจจัยให้ผู้วิจัยสนใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นวิชาหลักในโครงสร้างของหลักสูตรและเมื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปีการศึกษา 2560 มาประกอบการพิจารณา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ต้องให้ความช่วยเหลือครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งรักษามาตรฐานในวิชาอื่นให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงานของครู เช่น เกิดช่องว่างระหว่างวัยของการทำงานจากข้าราชการครูอาวุโสใกล้เกษียณกับข้าราชการครูบรรจุใหม่

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้เลือกแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับครูผู้สอน ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนมีการรวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และส่งเสริมให้โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพของชุมชน มีกิจกรรมที่เน้นเชิงปฏิบัติ (Active learning) ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดผลงานนักเรียนทั่วถึงทุกระดับชั้น และทุกรายวิชา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองและนำผลการประเมินไปพัฒนาตนเอง ครูลดบทบาทตนเองให้นักเรียนมีบทบาทร่วมในการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาครูรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงศึกษาองค์ประกอบของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เพื่อสร้างรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติของชุมชน พร้อมทั้งศึกษาและประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำถามการวิจัย

1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีองค์ประกอบเป็นอย่างไร

2. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นอย่างไร

4. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. เพื่อสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในขอบเขตเนื้อหาและองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการศึกษาเอกสารของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2551) ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554) วิจารย์ พานิช (2555) ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2558) ฐานันท์ อุดมศรี (2558) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (2558) วาสนา ทองทวียังยศ (2560) สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) Westheimer (1999 อ้างถึงใน Stoll et al, 2003) Senge (1990) Hord (1997) และ DuFour & Eaker (1998) และคนอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/แหล่งข้อมูล

1.2.1 ขอบเขตแหล่งข้อมูล

- 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
 - ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน
 - ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน

2 คน

1.2.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 124 คน

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มาสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และสร้างคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในสร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการประชุมปฏิบัติการ การนิเทศครูผู้สอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 124 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 2,053 คน

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

3.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3) ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน คือ ผลงานนักเรียนด้านความสามารถทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้ศึกษาและจัดทำคู่มือการใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 และกำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในปีการศึกษา 2561

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 124 คน

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการประเมินความพึงพอใจรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในปีการศึกษา 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง การยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมาย และขอบเขตจำกัด ดังนี้

1. รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง สิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกัน เป็นความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน เป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์เป็นผู้ดูแลสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการผู้เรียนที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบที่ 1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ หลักการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการจัดเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี และการแบ่งปันบทเรียนออนไลน์สู่การปฏิบัติ

1.2 องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วม รวมพลังของทีม หมายถึง การร่วมวางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การเรียนรู้กันและกันของทีม หลักการมีส่วนร่วม ร่วมกันรับผิดชอบ การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน การร่วมมือกันปฏิบัติงาน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การสร้างความตระหนักร่วมกัน ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ ทีมงานร่วมแรงร่วมใจ หรือร่วมมือร่วมพลัง และมีแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การเป็นผู้นำร่วม หมายถึง การเป็นผู้นำของบุคคลคนหนึ่ง ประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการนำ การคิดอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานการเป็นผู้นำที่ดี และส่งเสริมภาวะผู้นำ การให้อิสระแก่ครูในการพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเองและวางแผนการดำเนินงานโดยอาศัยความรอบรู้แห่งตน การรวบรวมความคิดสร้างสรรค์ การสร้างความสัมพันธ์ ความมุ่งมั่นแห่งตน โดยการร่วมเป็นผู้นำ การมีทักษะการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการสื่อสารที่ดี การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ความเป็นผู้นำที่สนับสนุนและแบ่งปัน ผู้นำทาง

นวัตกรรมและการวิจัย ความมุ่งมั่นเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยหลักการมีผู้นำที่ดี รูปแบบความคิด และมุมมองที่เปิดกว้าง แบบแผนความคิดอ่าน การมีความคิดสร้างสรรค์แบบกลุ่ม การรับฟังสมาชิก

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสร้างภาพความเชื่อมโยงและทิศทางร่วมไปสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.5 องค์ประกอบที่ 5 การกำหนดโครงสร้างการบริหารชุมชน หมายถึง การกำหนดเงื่อนไขที่ช่วยผดุงความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย สิ่งแวดล้อมเชิงบวก และการสนับสนุนปัจจัยแวดล้อม

1.6 องค์ประกอบที่ 6 การเป็นชุมชนกัลยาณมิตร หมายถึง การประสานเชื่อมโยงทั้งความรู้ ประสบการณ์ ของคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากร ที่จะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงจังโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ความเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร หลักการมีกระบวนการชุมชนที่มีจริยธรรมและมีการบริหารจัดการชุมชนที่ดี การมีวัฒนธรรมร่วมมือกันที่เน้นไปที่การเรียนรู้ และวัฒนธรรมความร่วมมือเพื่อเป้าหมายทางการเรียนรู้

1.7 องค์ประกอบที่ 7 การติดตามผลความสำเร็จ หมายถึง การติดตามผลจากการลงมือทำ และเรียนรู้จากการปฏิบัติ ติดตามผลจากการรวบรวมการค้นหา การปฏิบัติที่ดีที่สุด และสภาพปัจจุบัน หลักการสร้างเครือข่ายและการติดตามผล

1.8 องค์ประกอบที่ 8 การรายงานผลลัพธ์การบริหารชุมชน หมายถึง การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน การประชุมหาทางออกเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การปฏิบัติที่มุ่งผลลัพธ์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนและครู การกำหนดกระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนการเรียนรู้ของกลุ่มและบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน การมุ่งการเรียนรู้ การปฏิบัติงานแบบมุ่งผลลัพธ์ การกำหนดความผูกพันต่อเนื่องที่มุ่งการตรวจสอบผลลัพธ์ และการจัดการความรู้

2. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หมายถึง ผลการทดสอบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยแบบทดสอบของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์พื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคม ต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งใน ฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561

2.3 ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน หมายถึง ผลงานของนักเรียนทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่นักเรียนได้รับเกียรติบัตร โล่รางวัล หรือประกาศของหน่วยงานในการเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ในปีการศึกษา 2561

3. โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2560 ถึงปีการศึกษา 2561

4. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2560 ถึงปีการศึกษา 2561

5. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของครูผู้สอนในโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ผลการศึกษารายการประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2

2. ได้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และนำผลวิจัยไปใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์อย่างต่อเนื่อง

3. ได้ทราบผลการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2

4. ได้ทราบผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อ
ยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2